

Tips voor beginners

ILLUSTRATIES TUN SMOODIJK

ALTIJD GESPAARD EN NOOIT BELEGD? DAN IS DE EERSTE REGEL: STAP IN EEN BELEGGINGSFONDS

Om meteen maar af te rekenen met een misverstand: beleggen hoeft niet bijzonder riskant te zijn. Zo veilig als sparen zal het nooit worden, maar dat wil niet zeggen dat beleggen zoiets is als gokken. Fundamenteel verschil is dat gokkers een kans kopen, bijvoorbeeld op de hoofdprijs in de Staatsloterij, terwijl beleggers bezit verwerven, bijvoorbeeld een aandeel van een bepaald bedrijf. Weliswaar kan de waarde van bezit dalen, helemaal waardeloos wordt het niet snel – zeker niet als het gaat om solide bedrijven als Philips of Akzo Nobel.

Aandelen of andere waardepapieren kopen, kan niet zomaar rechtstreeks bij een bedrijf. Het moet altijd lopen via een bank of een andere financiële instelling. Die bemiddelt tussen de aanbieders van de waardepapieren en beleggers die willen kopen. De meeste mensen beginnen met beleggen bij de bank waar ze via hun betaal- of spaarrekening al klant zijn. Ze doen dat veelal door bij de bank een speciale beleggingsrekening te openen en daarop een bedrag te storten. Hieraan zijn geen kosten verbonden. Wat wel geld kost is het beleggen zelf. Voor elke koop- of verkooporder brengt de bank transactiekosten in rekening. Deze liggen tussen de 0,5

en 1,5 procent, afhankelijk van de bank en het product.

Is eenmaal een beleggingsrekening geopend, dan begint het moeilijke deel van het verhaal, want wat is de beste belegging? Dat is afhankelijk van hoeveel risico de belegger wenst te lopen en welk rendement wordt nagestreefd. Grofweg zijn er twee soorten effecten. Een obligatielening is – zeker als die door een solide bedrijf of een westers land is uitgegeven – safe, maar levert relatief weinig rendement (rente) op. Met een aandeel kan het alle kanten op. De beurs hausse van de voorbije jaren heeft doorgaans geleid tot mooie koerswinsten, en de prachtige winstcijfers van de bedrijven tot hoge dividenduitkeringen. Maar het risico is groter dan bij obligaties. Op aandelen kun je ook fors verliezen.

Les één voor beleggers luidt: spreid het

ERIC VAN DE BEEK

risico. Wed nooit met al het geld op hetzelfde paard. Zo is het beter aandelen te kopen in meerdere bedrijven dan in één bedrijf. Daalt de koers van het ene aandeel, dan is er meestal wel een ander aandeel dat het verlies goedmaakt. Nog beter is het om de investeringen over uiteenlopende branches en diverse landen uit te smeren, zodat meer spreiding mogelijk is.

Het is mogelijk aandelen los te kopen, maar goedkoper en makkelijker is het in een beleggingsfonds te stappen. Dat is een mandje met aandelen van verschillende bedrijven (eventueel aangevuld met andere effecten). Verreweg de meeste beleggers in Nederland doen dat via beleggingsfondsen. Die heb je in alle soorten en maten. Iedere bank of verzekeraar heeft er tientallen in de aanbieding – een groot aantal daarvan is zelf ook beursgenoteerd.

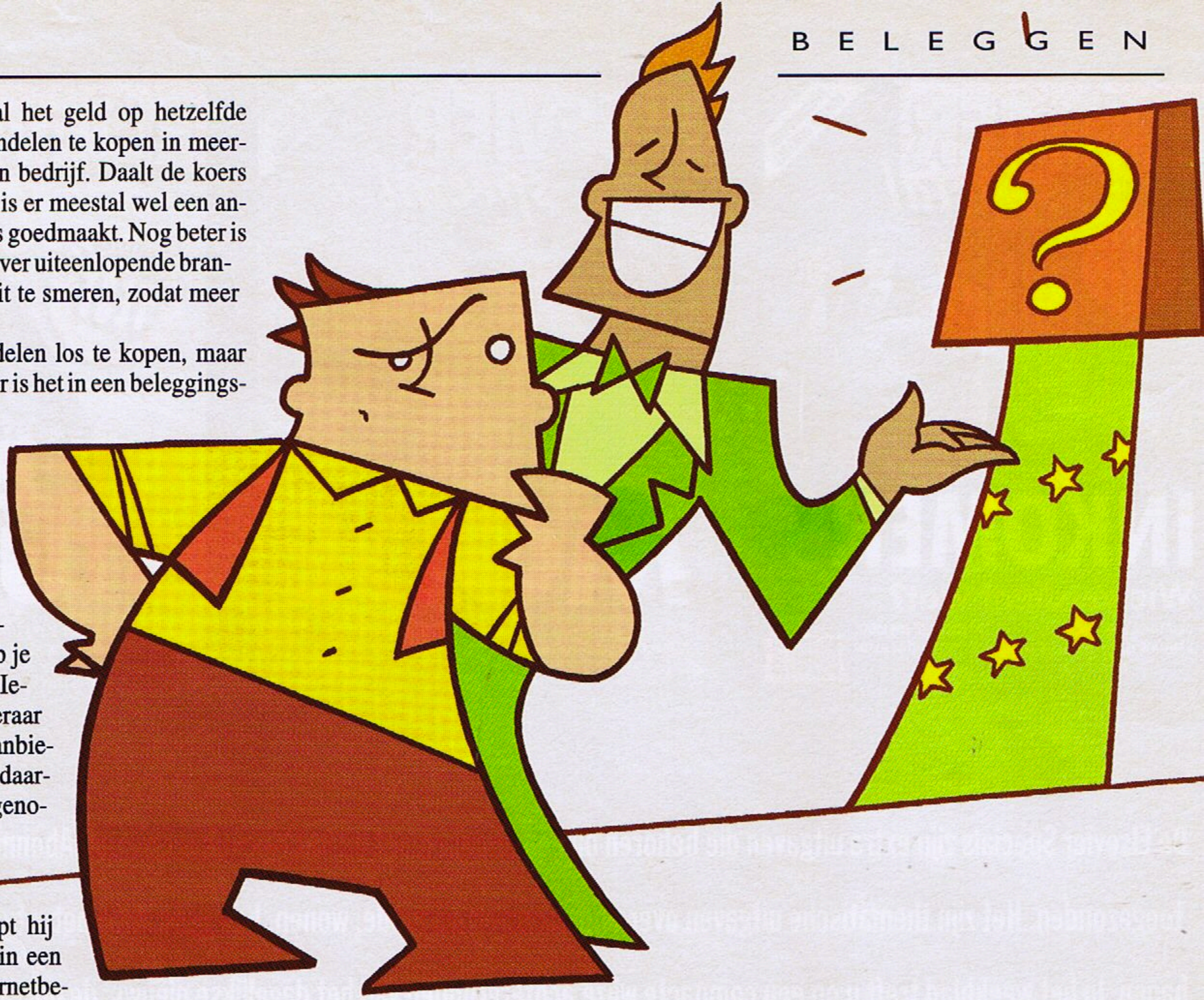
In welke fondsen kan de belegger het beste stappen? Koopt hij een participatie/aandeel in een fonds waarin allerlei internetbedrijven zijn vertegenwoordigd, een fonds met alleen Amerikaanse bedrijven of een algemeen fonds? De bank kan hierbij adviseren, maar uiteindelijk is het de belegger die de beslissing neemt. Weliswaar wordt met de aanschaf van een fonds het risico gespreid, maar het ene fonds doet dit beter dan het andere. In een *global fund* bijvoorbeeld zitten aandelen van bedrijven van over de hele wereld. Dit in tegenstelling tot een fonds dat regiogebonden is, zoals een *Europefund*. Bij fondsen die in een bepaalde sector beleggen, zoals de informatietechnologie (IT), is eigenlijk al bijna geen sprake meer van spreiding.

Ook zijn er gemixte beleggingsfondsen waarin behalve aandelen ook andere effecten zitten, zoals veilige obligaties of riskante opties (het recht om een aandeel te kopen tegen een vastgestelde prijs). Gaat het op de aandelenmarkt slecht, dan stapt de

fondsbeheerder over op obligaties. Met opties kunnen snel grote winsten worden gemaakt om het totale rendement op te krikken. Maar wie niet oppast, kan ook grote verliezen maken (zie 'Trucs voor gevorderden' op pagina 98).

Weinig risico betekent vaak weinig rendement. Wie meer dan gemiddeld wil verdienen, kan niet op safe te spelen. Een goede manier om een beleggingsfonds te kiezen, is door de vergelijkende onderzoeken van kranten en tijdschriften erop na te slaan. Zo publiceert *Elsevier* ieder kwartaal een top-100. Deze wordt samengesteld door risico en rendement tegen elkaar af te zetten. Op nummer één staat het fonds dat de beste rendement-riisicoverhouding biedt. Omdat het rendement over een korte periode niet zoveel zegt, worden de fondsen gerangschikt op basis van de rendementen van de afgelopen drie jaar.

In het algemeen geldt: wie weinig of geen verstand heeft van beleggen, kan het beste in een fonds stappen. De bank doet dan de rest van het werk. Wacht met handelen in losse aandelen en andere effecten totdat u over de nodige basiskennis beschikt, en over een flinke som geld. Een belegger heeft al snel tonnen nodig om zelf een goed gespreide portefeuille samen te kunnen stellen. ■

BOEKENVOOR BELEGGER

Jaarboek beleggen 1999, Consumentenbond, Kosmos, 1999

Bewust beleggen, Ben Jacobsen, Prometheus, 1999

Beleggingsfondsen onder de loep, Anton J. Weenink, Vereniging consument en geldzaken, 1998

De tien beste beleggingssystemen, Peter van der Tuin, Bzztôh, 2000

50 Misverstanden over beleggen in aandelen, Bert Bakker, Kosmos-Z&K Uitgevers, 1996

De wereld van het grote geld, Peter ter Waard, Nieuwezijds, 1998

> **Dividend** Deel van de nettowinst van een onderneming dat naar de aandeelhouders gaat. Stockdividend wordt uitbetaald in aandelen.

> **Dow Jones Index** Graadmeter van Wall Street (New York Stock Exchange), gebaseerd op zo'n 30 grote fondsen.

> **Effecten** Verzamelnaam voor obligaties, aandelen en al het andere dat op de beurs wordt verhandeld.

> **Emissie** Uitgifte van nieuwe aandelen of obligaties, veelal uitgevoerd door een consortium of syndicaat, een gelegenheidsverbond van banken en/of effectenhuizen.

> **Euronext** Fusie tussen de beurzen van Nederland, Frankrijk en België.

> **Frontrunning** Aandelen inslaan omdat u voortijdig weet dat een grote belegger op korte termijn veel zal inkopen of een invloedrijke partij een koopadvies zal geven. Beide acties drijven namelijk de koers op. Strafbaar!

> **Gedaan en bieden** Als er meer vraag is dan aanbod en dus niet alle kooporders kunnen worden uitgevoerd. In de krant staat dan een '+' achter de koers. Tegenpool: 'Gedaan en laten'. Dan zijn er meer verkopers dan kopers en zijn niet alle verkooporders uitgevoerd. De krant vermeldt een '-' achter de koers.

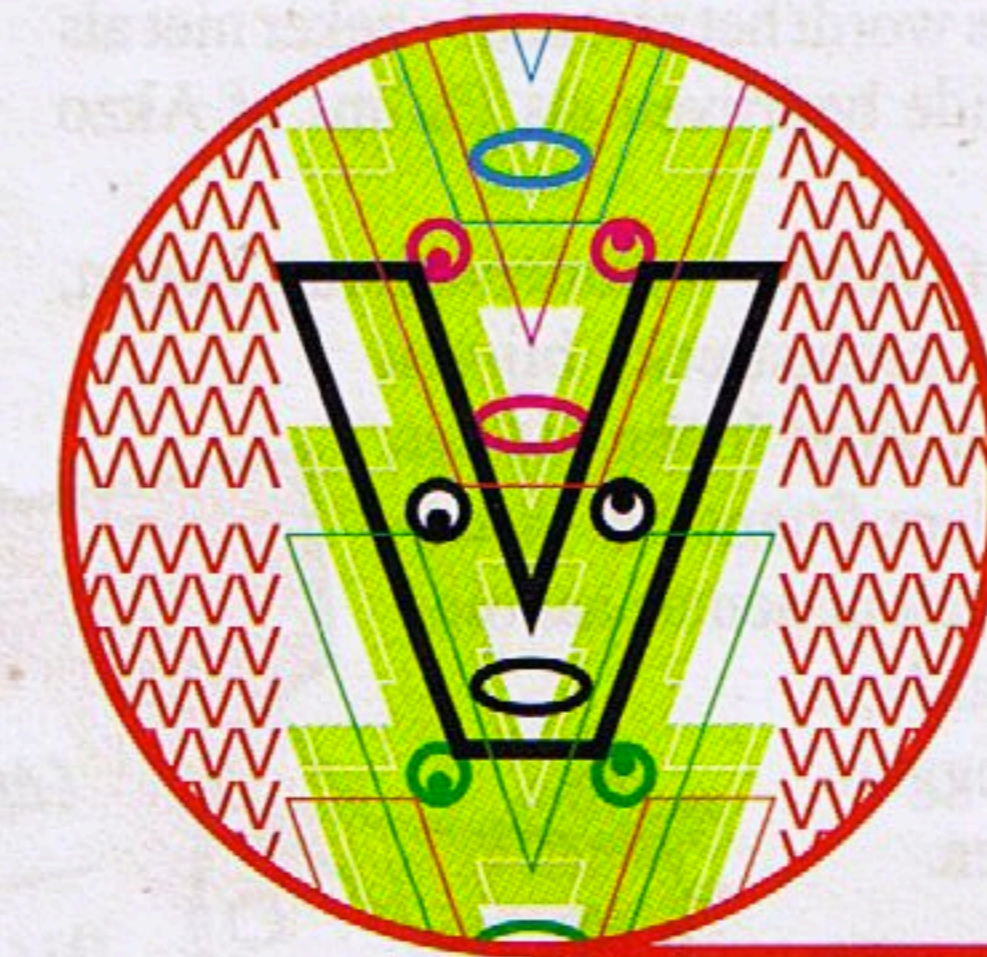
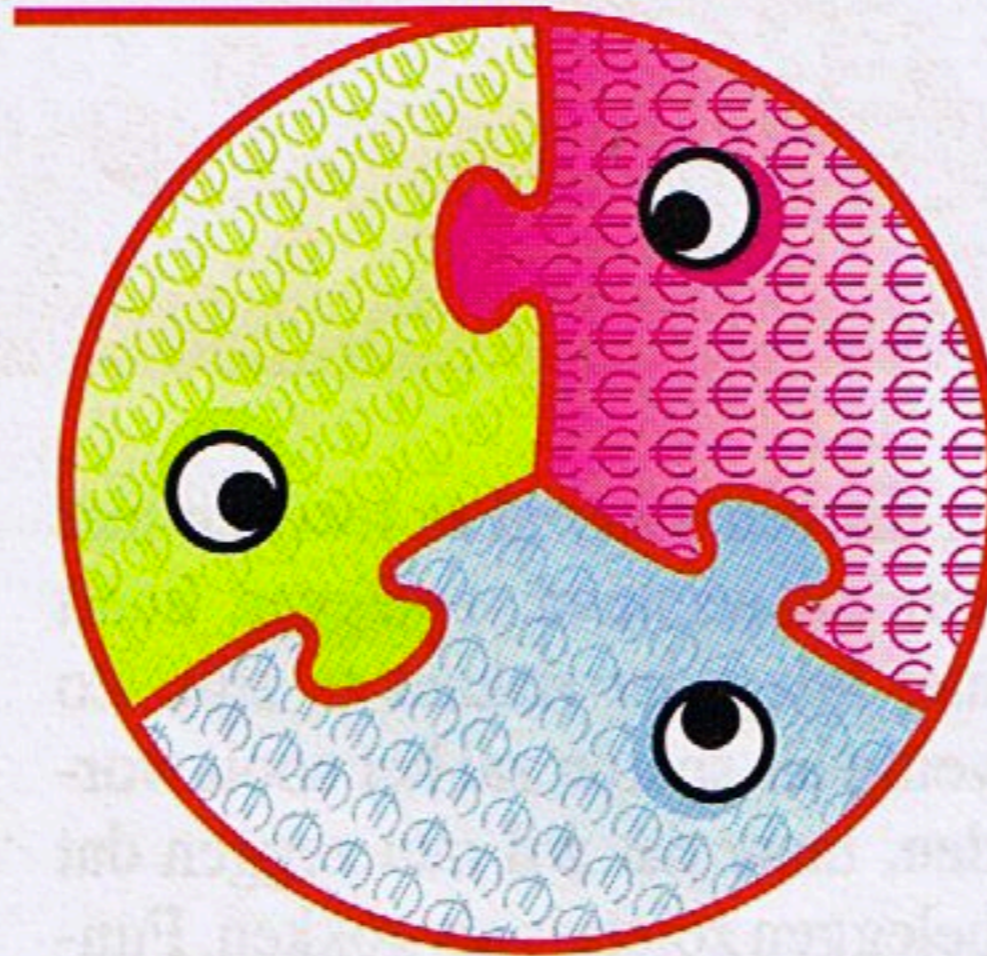
> **Grijze Handel** Niet-gereguleerde markt die zich in Londen afspeelt, waarop voorafgaand aan een beursgang al posities worden ingenomen. Het aandeel World Online bereikte op deze markt een fictieve koers van 165 euro; een belangrijke oorzaak voor de aanvankelijke euforie rond het fonds.

> **Hedgen** Afdekken van risico's, bijvoorbeeld door valuta of aandelen te (ver)kopen. Traditionele hedgefunds verhieven dit tot kunst. Moderne hedge funds hebben echter weinig meer met hedgen te maken. Zij hebben zulke grote posities in valuta ingenomen, dat er toch sprake is van een behoorlijk risico.

> **High-yield bonds** Vroeger heetten ze *junk bonds*, maar die term is na wat schandalen besmet verklaard. Obligaties van bedrijven die minder goed van betalen zijn. In ruil voor een zeer hoge rente natuurlijk.

> **Institutionele beleggers** Instellingen die immers veel geld te beleggen hebben: pensioenfondsen, verzekeraars, beleggingsfondsen.

> **Intrinsieke waarde** Theoretische waarde van een aandeel. Berekeningswijze: bezittingen minus schulden gedeeld door het aantal uitstaande aandelen. De beurswaarde kan hier flink van afwijken.

> **Koers/winstverhouding** Beurskoers van een aandeel gedeeld door de winst per aandeel.

> **Limiet** Hoogste koers waartegen men een effect wil kopen of de laagste prijs waartegen men wil verkopen.

> **Lock up** Periode na de beursgang van een bedrijf waarin de oprichters, bestuurders en commissarissen geen aandelen mogen verkopen. Duurt zes tot twaalf maanden.

> **Nasdaq** Alternatief voor Dow Jones. Ook wel schermenbeurs genoemd, omdat deze Amerikaanse beurs geen handelsvloer kent en de handel plaatsvindt via computerschermen. Kenmerkt zich door een groot aantal genoteerde computerfondsen.

> **Obligatie** Bewijs dat u een onderneming of een overheid geld heeft geleend tegen een vaste rente en een vaste looptijd. Stijgt in waarde bij dalende rente en vice versa.

> **Optie** Recht om een effect te (ver)kopen over een bepaalde periode tegen een tevoren vastgestelde prijs. Beleggers kunnen opties kopen en verkopen. Dit laatste heet ook wel schrijven.

> **Short gaan** Speculeren op een koersdaling. Zo iemand wordt baissier genoemd. Hij verkoopt aandelen die hij niet heeft tegen de huidige prijs en belooft te leveren over drie maanden. Tegen die tijd hoopt hij de inmiddels in waarde gedaalde aandelen goedkoop in te kunnen slaan om ze voor de afgesproken (hogere) prijs te kunnen verkopen. Als de koersen onverhoeds stijgen, heeft hij een probleem, hij zit dan in een short squeeze. Tegenovergestelde is 'long gaan', waarbij de belegger hoopt op een koersstijging.

> **Termijnmarkt** Markt waar goederen en financiële diensten op termijn verkocht en gekocht worden. Amsterdam kent de FTA, financiële termijnmarkt, en de ATA, aardappeltermijnmarkt.

> **Volatiel** Deftig woord voor aandelen waarvan de waarde vaak op en neer gaat.

> **Vermogensrendementsheffing** Begrip uit het Belastingplan 2001. Iedereen gaat vanaf 2001 belasting betalen over de waardestijging van zijn vermogen. De fiscus stelt die stijging – voor het gemak – standaard op 4 procent vast, een zogeheten fictief rendement, en heft daar vervolgens 30 procent belasting over. In praktijk betekent dat een heffing van 1,2 procent over het totale vermogen, met een vrijstelling van de eerste 37.500 gulden per persoon, het dubbele voor samenwonenden.

> **Winstverwatering** Treedt op als een beursgenoteerd bedrijf besluit meer aandelen uit te geven. De winst per aandeel neemt af, omdat de winst over meer aandelen wordt verdeeld. ■